

BIJBEL: Gen.2:1-3;8:10-12;Ex.16:21-30; Joz.6:15.16;Num15:32-36; Jer.17:19-27; Amos8:5; Joh.20:1,19,26; Hand.2:1-4;Rom.14:5,6;Gal.4:8-11;Kol.2:16-23;Heb.3:7-11;Openb.1:10.

OM TOE TE PASSEN: Jezus bevrijdt ons van een moordende traditie, die ons onzeker en zelfs bang maakt en Hij leert ons als kinderen van God afhankelijk, maar ook verlangend te zijn, verwonderd over Zijn liefde voor ons.

OM OVER DOOR TE DENKEN:1. In het lijdensevangelie is het conflict over de sabbat de aanleiding voor de moord op Christus.(Mat.12:14;Mark.3:6;Luk.6:11;Joh.5:18) De Joden zijn het volstrekt niet eens met Jezus' 'vrije opvatting' over de sabbat (Mat.12:1-8;Mark.2:23-3:6;Luk.6:1-5), terwijl Hij juist doet wat de Vader wil.(Ps.40:8,9;Joh.4:34)De sabbat geeft ruimte voor herstel, genezing door rust. Het gaat om het vinden van lucht voor hen die zonder adem zijn geraakt. De 'schriftgeleerden' willen blijkbaar niet buigen voor de Heere (Mat.12:8), Die zegt: "Mijn Vader werkt tot nu toe en Ik werk ook".(Mat.12:5-14;Joh.5:17) Hun hart is net zo verschrompeld als de hand van die man in de synagoge! (Mark.3:1) In zijn genezing zie je het doel van de sabbat: herstel. Het werk van de Heiland is het gevolg van de Werkende Vader. (Joh.5:17,19) Jezus is de Zoon van de Vader (Joh.8:31-47), Die volop betrokken is in het wereldwijde verlossingsplan.(Mat.5:17; Luk.13:3;Joh.3:16) Blijkbaar is de Vader (juist /ook) op sabbat aan het werk, namelijk om barmhartigheid te betonen(Luk.13:16), ook aan deze tegenstanders. Juist op de rustdag mogen we Zijn aangezicht zoeken en hiervoor alle hindernissen wegruimen. Het antwoord van de Joden hierop is verschrikkelijk: ze willen Hem doden! Alsof de rustdag wel voor dergelijke plannen is bedoeld!(Mat.12:14;Mark.3:6;Joh.5:18)

2.In het Nieuwe Testament wordt er ook veel over de sabbat gesproken, juist omdat op dit terrein een groot conflict met een verschrikkelijke afloop ontstaat.(Mark.3:6;Joh.5:18) Jezus houdt enerzijds de sabbat, want Hij gaat naar de synagoge (Mark.1:21;3:1;6:2), maar Hij keert zich ook tegen de sabbatsvoorschriften, die absurd lijken en die de dag juist tot een zware last voor je leven maken. Hij geneest juist op de sabbat en leert iets unieks over des sabbat, namelijk dat Hij Heer is over de sabbat (Mark.2:27,28), wat geen enkele rabbi eerder of later heeft geclaimd! In het Nieuwe Testament wordt deze dag echter direct een dag van herdenking van Christus rust brengende overwinning en verlossing. De zondag is een Bevrijdingsdag, waarop elke week Christus' verlossingswerk onze dank en onze verwondering oproept. Christus stond op zondag, de eerste werkdag van de week op, en daarom is deze dag in de christelijke traditie de dag van herdenking, vieren, afstand nemen en juist toenadering zoeken. Op deze dag komt de gemeente samen.(Joh.20:1,19 en 26;Hand.2:1-4;20:7;1Kor.16:2; Openb.1:10) Deze dag roept ons op blij te zijn vanwege de machtige daden van God en alvast iets te proeven van de straks beloofde eeuwige vrede. Het gaat om het 'heiligen' van deze dag, oftewel deze dag beschermen tegen binnenvallende verplichtingen en ook tegen tijdvetende hobby's. Eigenlijk komt het sabbatsgebod niet terug in het Nieuwe Testament, oftewel nergens, ook niet in Hand.15:28,29, wordt dit gebod voorgeschreven. Waarschijnlijk werd de zondag ook pas na een besluit van keizer Constantijn, in 325 A.D., 'als een sabbat', dus als een officiële rustdag, gevierd.

3.Deze geschiedenis begint na de kwestie van het vasten (Mark.2:18-22), met als boodschap de les van Jezus dat je niet een nieuwe lap op een oud kledingstuk moet naaien. Het gaat Jezus blijkbaar om iets totaal nieuws en niet om stukwerk. Of inhoudelijker gesproken: geen nieuwe wijn in oude zakken, want deze nieuwe inhoud vraagt om een nieuw uiterlijk, een andere manier van geloven. Het gaat niet meer om een leer met verplichtingen, maar een Heer, Die een liefdesvolle relatie wil met ons! En deze les wordt ingevuld met de kwestie van het omgaan met de sabbat, de meest uiterlijke vorm van de Joodse godsdienst van die tijd. Markus beschrijft hier een nieuw conflict, maar wel een met een dodelijk venijn.

4.De gang door de korenvelden wordt heel apart verteld, alsof er dwars door het koren wordt gelopen, midden tussendoor, kronkelend en langs allerlei, haast onzichtbare, paadjes. Het koren staat oogstklaar en het is dus Pasen, de tijd van het feest van de Bevrijding, een Joods feest dat roept om een nieuwe inhoud.

5.De discipelen lopen onderweg graan te plukken, in hun handen te wrijven (zodat het kaf verdwijnt) en de korreltjes op te eten. De Farizeeën, die daar (op die sabbat!) blijkbaar ook zijn, keuren dit af, veroordelen het zelfs: dit mag niet. (naar aanleiding van Ex.16:25). Eigenlijk kom je hier op het terrein van de sabbatsgeboden, waarin alleen al 39 activiteiten beschreven worden, die verboden zijn op deze dag. Plichten zie je dik als de liefde dun is.

6.Jezus verwijst naar de vrijheid, die Gods kinderen in de geschiedenis hebben laten zien. David gebruikte de toonbroden, die toch echt alleen voor de priesters waren bedoeld. Jezus heeft het dus niet over de vorm maar over de inhoud, de vrijheid, die je juist op de sabbat kunt proeven en leren te waarderen.

7.Opnieuw klinkt er een les:de sabbat is gemaakt voor de mens en niet andersom, want dan was de mens slaaf gebleven, terwijl het volk juist hiervan bevrijd is. Deze les is een Paaspreek, want er is vrijheid gekomen en geen dwang en slaafs volgen van een traditie, waarin steeds meer regels ontstaan, doordat men bang wordt eerder gemaakte

regels te overtreden. Maar hoe meer regels er worden opgesteld, des te banger je wordt! Traditie werkt als een fuik: vrijheid wordt omgeschreven en ingevuld en dus geregeld, maar daardoor doodgeslagen.

8.De les is tegelijk juist ook een openbaring: de Zoon des mensen (Dan.7:13), oftewel de gekomen Messias, is Heer over de sabbat. Als gewone mensen al boven de sabbat staan, hoezeer staat de sabbat dan niet onder de Zoon des mensen! Het gaat in het geloof niet om een leer, maar om een Heer. Als het om een leer zou gaan, dan wil je precies weten hoe het zit en wil je exact weten wat er van je wordt gevraagd: hoe krijg ik een voldoende! Maar als het om een Heer gaat, heb je een adres, Iemand aan Wie je alles mag vragen! Het gaat om een relatie en om het vertrouwen, het volgen van Hem, Die van je houdt! Hij is mijn hoogste Koning.(Mat.6:33)

9.Deze confrontatie gaat door op een andere sabbat en nu zelfs binnen een synagoge, oftewel het 'centre court' van de Joodse plaatselijke godsdienst. Hier ontstaat een confrontatie die uitloopt op moordplannen, die later in het eigenlijke 'centre court', de tempel, een verschrikkelijk vervolg en uitwerking krijgen. De serie gezangen, die een grote reeks van Zelfopenbaringen van de Messias zijn (zie ook Jes.35:4-8), leidt werkelijk alleen maar tot een serie confrontaties met de heersende godsdienstige macht, die blijkbaar niet wil openstaan voor Hem, Die al zo lang werd verwacht. *Het is vreselijk dat traditie blijkbaar eerder verblindt dan de mensen verbindt aan Christus.*

10.Er wordt op Jezus gelet, Hij wordt in de gaten gehouden. Blijkbaar weet 'men' (Lukas vertelt dat het hier om Schriftgeleerden en Farizeeën gaat, Luk.6:7) dat Hij de macht heeft en deze macht wil aanwenden om mensen te genezen. Het is eigenlijk verschrikkelijk dat de leiders een genezing willen verbieden alleen maar om hun eigen orde te handhaven. Maar zover komen we als we de traditie boven het leven in vrijheid stellen, oftewel de vorm boven de inhoud.

11.Er was een man met een 'verschrompelde hand'. Het gaat dus om een verminking en de arts Lukas vertelt dat het hier om *zijn rechterhand* gaat en dus dat hij, in die tijd, *arbeidsongeschikt* was. Voor hem was het dus eigenlijk altijd sabbat, want hij kon nooit werken, maar dat betekende voor hem geen vrijheid, maar juist slavernij, een leven in armoede. *Deze man vraagt helemaal niet om genezing* en lijkt zelfs wat verlegen op de achtergrond te staan, misschien wel omdat hij als minderwaardig werd beschouwd.

12.Dan klinkt een wonderlijke vraag van Jezus: is het geoorloofd ...? *Het gaat Hem dus om wat er in de traditie geregeld is.* Jezus noemt echter een aantal concrete mogelijkheden, waardoor de inhoud duidelijk naar voren komt: goed doen óf kwaad doen, een leven redden óf te vermoorden. Deze mogelijkheden laten veel van de inhoud van het eigenlijke sabbatsgebod zien: *uiteraard geeft deze vrije dag alle ruimte om goed te doen, volop gelegenheid om een leven te redden.*

13.Maar de omstanders blijven stil. Het antwoord is zonneklaar, maar *men wil geen antwoord geven*. Traditie maakt bang omdat de vastgestelde regels eerder veroordelen dan stimuleren. Je kunt nog beter geen initiatief tonen dan een verkeerd initiatief en dus blijft men deze man maar minderwaardig achten en gaat men gewoon door met het eigen leven.

14.Jezus wordt bedroefd en ook boos. Hij proeft hier *versteende harten* (Ezech.11:19, maar ook 36:26) en roept de man op om, net als Mozes, *zijn hand uit te strekken*. (Ex.4:7) Iedereen kan nu zien dat de man genezen is. Zijn arm lijkt uit de dood verzezen!

15.Maar in plaats van dankbaarheid en lofprijs aan God, ontstaat er een monsterverbond, tussen aartsvijanden! Farizeeën en Herodianen (zeg maar SGP en SP) gaan in overleg om moordplannen te smeden. Daarvoor mag volgens hen de sabbat blijkbaar toch wel gebruikt worden: om te vermoorden, om kwaad te doen!

16.Religie is de menselijke vorm van godsdienst. Zo menselijk dat het eigenlijk ook niet gaat om *gods*-dienst, maar om *dienst in het algemeen*. Ten diepste zijn er vier vormen van religie te zien: een weg van kennen (een soort diepe, vaak voor anderen onbegrijpelijke en ook geheime, wijsheid bezitten), een weg van kunnen (oftewel een macht, een magie, om dingen naar je hand te zetten), een weg van offer (oftewel een verlangen om af te zien van luxe en een groei in ontbering' en juist ook een weg van doen (een heel stelsel van regels volgen en hierin groeien). In dit alles draait het om het principe DO UT DES, oftewel ik geef u (= de hogere macht) iets om van u heel veel terug te krijgen. Religie is dus eigenlijk een vorm van manipulatie van de hogere macht, namelijk een heel stelsel van regels en verplichtingen, maar hierdoor krijg je wel macht over de hogere macht. Maar religie leidt eigenlijk altijd tot angst, want hoe weet je uiteindelijk of je genoeg hebt gedaan, hebt geofferd, gekund en gekend? Om radeloos van te worden!

17.Jezus doorkruist dit hele korenveld van traditie om ons korrels van vrijheid te leren eten, om geen slaaf meer te zijn, maar kind! Hij wil een levende relatie met ons, om ons te leren leven van Zijn liefde en anderen hiervan iets en veel uit te delen. Hij is de Zoon des mensen, Die gekomen is, niet om te veroordelen, maar om te redden!(Joh.12:47)

OM OVER DOOR TE PRATEN:1.Wat sprak jou vooral aan en waarom? 2.Leg uit dat de sabbat bedoeld is als 'quality time met God'. Waarom vinden we dat zo moeilijk? 3.Wat maakt een zondag tot een fijne zondag? 4.Wat zie je van religie om ons heen en bij jouzelf? 5.Laat zien dat het principe van DO UT DES altijd onzekerheid, krampachtigheid en angst voor God oplevert.